

Linjeflygs *Metropolitan* SE-CCX under sin glans dagar 1974, på Visby flygplats. Foto Svens.

Convair *Metropolitan* SE-CCX

JAN FORSGREN

I SFT 1/2011 finns en notis om en f d SAS *Metropolitan*, SE-BSY, som är bevarad vid flygplatsen i Malaga, Spanien. Endast ett fåtal *Metropolitan* har bevarats på den här sidan Atlanten. I Finland och Norge finns två *Metropolitan* bevarade i mycket fint skick, vilket tyder både på flyghistoriskt förutseende och bättre resurser ifråga om civila flygmuseer. I Sverige däremot, är läget något sämre. Den sista något så när kompletta *Metropolitan* i vårt land, SE-CCX (c/n 320), finns sedan 1977 uppställd på Bromma. Just denna *Metropolitan* var för övrigt SAS första flygplan av denna typ, och registrerades 1956 som LN-KLB med namnet *Ivar Viking*. År 1968 köptes flygplanet av Linjeflyg, och det registrerades den 1 november samma år som SE-CCX.

I samband med lastning av frakt på Arlanda den 28 juni 1977 satte sig SE-CCX på akterkastellet, med skador på bakkropp och lastdörr som följd. Trots reparationer visade det sig att flygkroppen vibrerade under flygning. Sista flygningen i Linjeflygs färger ägde rum den 13 november 1977.

En sista testflygning skedde den 25 november samma år, varefter SE-CCX ställdes av, och avfördes ur civilregistret den 3 februari 1978, med en flygtid på 43 535 timmar. Flygplanet skänktes därefter till Luftfartverkets historiska samlingar.

Interiörens förfall. Foto Jan Forsgren.

Övningsobjekt

Räddningstjänsten på Bromma har använt sig av SE-CCX i samband med räddnings- och evakueringsövningar. Skum har även sprutats på skrovet, vilket resulterat i svåra korrosionsskador på undersidan av kroppen. Dock sker inte längre några dylika övningar med flygplanet. Motorer och instrument, vilka monterades bort i samband med att flygplanet ställdes upp på Bromma, förvaras vid Arlanda Flygsamlingar.

Under 1990-talet gjorde Ola Carlsson med flera en mycket stor frivillig insats genom att åter göra delar av elsystemet brukbart, samt byta ut samtliga trasiga fönster och laga takisoleringen. En ny, hel noskon hämtades från LN-MAP, en *Metropo-*

litan som användes i samband med brandövningar på Oslo-Fornebu. Dock upphörde detta underhållsarbete i slutet av 1990-talet. Vissa planer fanns på att ställa upp flygplanet som "grindvakt" vid Bromma.

Omöjlig att rädda för eftervärlden?

Skicket på denna Sveriges enda kvarvarande Convair *Metropolitan* blir med tiden allt sämre. Om inget görs för att hejda förfallet – och det snart – kommer SE-CCX förmodligen att skrotas inom en snar framtid. Frågan är om det inte redan är för sent att bevara detta historiska trafikflygplan för kommande generationer. Miljontals svenskar flög som passagerare i SAS och Linjeflygs *Metropolitan*, och typen brukades även av några charterbolag. Typen togs i tjänst 1956, och användes under 20-talet år.

Under *Metropolitan*-eran växte inrikesflyget kraftigt. Folkflyget, där en betydligt större del av den svenska befolkningen än tidigare fick en möjlighet att nyttja inrikesflyget som transportmedel, kan sägas ha fötts vid denna tid.

Det svenska civila passagerar- och fraktflyget är relativt dåligt representerat vid svenska flygmuseer. Douglas DC-3 finns i ett antal exemplar, inklusive två som fortfarande flyger, medan både Lockheed 12A *Electra Junior* och Lockheed *Lodestar* finns att beskåda vid Arlanda Flygsamlingar. Rörande de tidiga passagerarjetflygplanen, finns tre SE-210 *Caravelle* bevarade vid Flygvapenmuseum, Le Caravelle Club och Arlanda Flygsamlingar. Av dessa är den sistnämnda, SE-DAF, i relativt dåligt skick efter att ha förvarats utomhus sedan 1974. Ytterligare två *Caravelle* (SE-DAA och -DEC, båda i dåligt skick), används fortfarande av räddningstjänsten vid Arlanda, där det även finns en Vickers *Viscount* i mycket dåligt skick. Dock saknas t ex både Saab *Scandia*, Avro *Anson*, Curtiss C-46, Douglas DC-4, DC-6, DC-7, DC-8, DC-9 och Fokker F.28 vid svenska flygmuseer. Ska vi tillåta att Convair CV 440 *Metropolitan* SE-CCX också går till spillo?

SE-CCX idag på Bromma. Foto Jan Forsgren.

Delar saknas på CCX. Foto Jan Forsgren.